

Els aiguamolls de Pals, ben visibles: «No hi ha res més absurd que negar l'evidència».

Pals, que ve de *palus*

El cent per cent de la zona d'aiguamolls de Pals ha de ser qualificada com a sòl no urbanitzable i subjecte a protecció oficial. Així ho ha dictaminat una sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. D'aquesta manera culmina una llarguíssima història que va començar quan, l'any 1982, algú va demanar la protecció dels aiguamolls de Pals i l'Ajuntament, interessat a construir en els terrenys una marina residencial, va contestar rodonament que d'aiguamolls no n'hi havia. Un any més tard, quan el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de Protecció dels Aiguamolls, les zones humides del Baix Empordà en van quedar incomprendiblement excloses. D'aleshores ençà, hem viscut moments tensos i també episodis grotescos d'una lluita en la qual la raó elemental, esgrimida per un grup de ciutadans, topava un i altre cop amb la prepotència del poder econòmic i polític en les seves diverses instàncies. Era una lluita tan desproporcionada que semblava condemnada al fracàs, però finalment un David quasi indefens ha pogut vèncer un Goliat de molts braços.

Des de 1985 fins avui, hem anat acompanyant en aquestes pàgines la tasca dels lluitadors. En el dossier del número 110 ja vam fer notar la incongruència de la marginació dels aiguamolls de Pals per part del Parlament. En el número 112, del mateix any, repreníem el tema per dir que la negació de l'existència d'aiguamolls per part de l'Ajuntament de Pals era «una actitud que es qualifica per ella sola, perquè no hi ha res més absurd ni menys intel·ligent que entestar-se cegament a negar l'evidència». En el número 115, de 1986, vam publicar un conjunt de treballs dedicats a resseguir amb detall la zona legalment desprotegida i a realitzar el primer inventari científic de la seva riquesa natural. Paral·lelament, la Diputació publicava el llibre didàctic de Joaquim Franch i Ramon Fortià *Els aiguamolls del Baix Empordà*, nou vot de qualitat a favor de la conservació d'un paisatge que durant segles ha constituït el marc natural de la història d'un poble.

Encara fa poc, en el número 135, hem tornat a parlar d'aquesta zona en la primera part del dossier sobre el medi natural a les comarques gironines. I ara, finalment, després de tota mena d'entrebancs, la sentència del

Tribunal Superior de Catalunya atorga la victòria als defensors dels aiguamolls i permet de posar fi a un dels intents especulatiu més escandalosos de la història de la Costa Brava.

Aquest és un bon moment per fer l'elogi dels esforços ciutadans que, contra tot i contra tots, han mantingut la seva actitud valenta fins que la Justícia els ha fet justícia, i no pas només contra els grans interessos econòmics sinó contra els criteris de l'Administració que teòricament havia de ser la primera de posar-se al seu costat. Sense ells, sense la seva tossuderia, els aiguamolls salvats ja serien una urbanització, un port esportiu o una marina de canals navegables. Ara seran per fi allò que els pertoca per la seva condició natural, per la seva història real i fins i tot per l'etimologia. Perquè l'obcecació dels qui negaven els aiguamolls havia arribat fins a l'extrem d'oblidar que Pals ve del llatí *palus*, i que *palus* vol dir exactament això: estany, terreny d'aiguamolls.

Tapiola enmig de la boira

Envoltat pel silenci del desconeixement o de l'oblit, ha mort el pintor Josep Tapiola. En els seus bons temps, els Tapiola de Pedret i dels Quatre Cantons configuraven una mena de trinitat de solters: tres persones distintes i un sol nom vertader. En Frederic era capellà, mestre, periodista, home de bona taula i de millor tertúlia. En Rafael, el músic, és un compositor inspirat i organista d'excepció, capaç d'omplir de melodies úniques la nau de la catedral de Girona. En Josep era un pintor prestigiós, de formació acadèmica, de personalitat forta, que havia après a dibuixar abans que a escriure i que, de petit, dibuixava lletra per lletra els escrits que encara no entenia. Faceciós, tempestuós, conversador impenitent, col·leccionava obres d'art i forjava escultures de ferro però era per damunt de tot un pintor. Ningú no pintava com ell les cases de l'Onyar. Si Roca Delpech les aigualia en unes pàl·lides aquarel·les, Tapiola les retratava a l'oli amb pinzellades grasses i espesses, que copsaven tots els matisos i reproduïen tots els relleus d'un panorama urbà que la rehabilitació programada ha rebaixat considerablement de volums i de to.

Tapiola, com una mena de fill pròdig, se'n va anar de Girona i va viure massa allunyat de la ciutat natal. Però, com ha recordat Ramon Guardiola, també gironí i veí seu a Figueres, mai no va deixar de contemplar-la amb «una mirada perspicaç, comprensiva i exigent». Una mirada d'expert filtrada per l'afecte filial i qui sap si també per l'enyorament.

Els qui havíem tractat Josep Tapiola el recordarem sempre per la seva qualitat humana. Ara el veig, per exemple, a Saragossa, una nit entre dos trens, a aquelles hores inhòspites de l'alta matinada en què els ferrocarrils fan parada a la capital d'Aragó. I allà, enmig de la fosca de l'estació, la gran cordialitat de Tapiola va brillar com una presència amiga en un indret perdut. El vaig retrobar per darrera vegada, fa uns quatre anys, a Platja d'Aro, en companyia de Jaume Pol Girbal, un altre gironí desaparegut que tenia amb ell alguns punts de coincidència. I tornava a ser, com sempre, l'artista brillant, l'home cordial, el gironí que parlava de la seva ciutat amb una secreta recança.

Ara la poderosa humanitat de Tapiola ja és irrecuperable. I el seu art? Per on s'ha escampat la seva obra? Podrem veure-la reunida algun dia en una mostra representativa? El seu mèrit real i la seva arrel gironina mereixien quelcom més que la boira de silenci que sembla haver colgat la memòria del pintor.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

Josep Tapiola,
artista brillant i
home cordial.